

ministri so: Dančev (pravosodje), Pitorov (trgovina), Pejev (pouk), Paprikov (vojska). Ministrstvo notranjih zadev je dobil neki general, ki hoče preustrojiti vso notranjo upravo nekako po vojaško in je začel delo s tem, da je nadomestil mnogo odličnih uradnikov z ljudmi vojaškega stanu. Različne stranke, zlasti Cankovisti in Radoslavovci pa so nezadovoljni z ministrstvom in računajo na pomoč Macedoncev.

Francija. — Francozka vlada se je proslavila z novimi „slavnimi“ čini. Ministrstvo je sprejelo zakonsko osnovo zbornice o zaplembi cerkvenega premoženja. Po službeni statistiki znaša premoženje kongregacij eno milijardo frankov. List „Gaulois“ računa, da je tega premoženja 435,414.912 frankov, ker se bolnice, sirotišča in šole ne smejo računati. Kongregacij je 1231 z 160.000 redovnikov, s 30.000 možkih in 130.000 ženskih. Republikanski listi pa precenjujejo premoženje krščanskih zavodov na 10 milijard in govore, če vlada zapleni eno milijardo, da je zaplenila samo deseti del. — Nadalje je vlada sprejela osnovo zakona o amnestiji vseh v Dreyfussovo pravdo zapletenih kaznjencev, razun antisemitov.

Vojna v južni Afriki. — Angleži so doživeli nov obduten poraz. Lord Kitchener brzojavlja iz Pretorije, da je armado generala Clemensa dne 13. t. m. zjutraj pri Magaliensbergu napadlo 2500 Burov pod poveljstvom Delareya in Beyerja. Boj je bil zelo vroč, Angleži so bili popolnoma poraženi. Padlo je 5 častnikov in 9 mož, 555 mož in 18 častnikov pa se pogreša. Z ostanki se je Clements vrnil v Comandonek. Kitchener je odposlal na bojišče več višjih častnikov, a tudi burske čete se množe. Nad 800 mož infanterije na konjih je dobilo nalog, da po novem letu odide v južno Afriko. Z Malte se odpelje 400 mož. Lord Kitchener je dobil nujno naročilo, da prej ko prej dokonča vojno v južni Afriki in se naj posluži v ta namen vseh sredstev, ki so mu na razpolago. Taka sredstva je tudi že začel uporabljati. Mesto Johannesburg, v katerem je prebivalstvo po svoji večini naklonjeno Burom, je ukazal obdati z gosto ograjo od trnjaste žice, da nikdo ne more dovažati v mesto živil. Ustanovil pa je še neko posebno vrsto vojaške garde in angleških naseljencev, večjih krajevnih razmer. Ta garda ima nalogo moriti in požigati, kar jej pride v roko burskega naroda in njega lastnine. S takimi dejanji si hoče pridobiti bojno slavo ta človek.

Vojna na Kitajskem. — Iz Kitajske prihajajo zadnji čas zelo neprijetne novice. Dogajati so se namreč začele stvari, ki padajo naravnost na rovaš jednega dela mejnarodnih zaveznikov. Kakor se namreč poroča, niso Kitajci oni faktor, ki zavlada mirovna pogajanja, marveč oni zavezniki, ki so prišli na Kitajsko špekulirati, in ki čakajo ugodne prilike, da jim pade v roke masten kos kitajske pečenke. Podkralj Li-Hung-Čang bi bil že rad sklenil mir, a poslaniki imajo vedno kake nove zahteve in pretveze. Posebno čudno se vedeta nemška in angleška vlada, mej tem, ko nemško vojaštvo nastopa proti kitajskemu prebivalstvu obojega spola nezaslišano surovo. Vsled tega in ker je vsled slabe letine, opustošenja in počivanja dela kitajski narod zapal velikemu siromaštvu, začelo je z nova vreti in pripravlja se nov silovit ustanek po celi Kitajski. Kitajci dobivajo skrivaj orožje in ga je polno po hišah in raznih skrivališčih. Po celi Kitajski gre samo en glas zahteve ugonobiti tujce prej ko prej, da bi bil potem zopet mir v državi. Stradajoče ljudstvo hoče storiti konec bedi ali pa umreti v boju. Vprašanje pa je, ali bodo tujci uztrajali, ko bukne splošni ustanek, Ker težko, da bi se mogli dolgo preživeti, kajti reke so plitve in zamrznjene ter niso za plovbo, in v splošnem preti na Kitajskem letos huda zima. Meseca januarja utegnejo doživeti tujci hudih presenečenj in Kitajci že prorokujejo, da ta čas obračunajo s sovražniki. Glede odškodnine, ki jo terjajo vevlasti od Kitajske, odgovarja kitajska vlada, naj prej Evropejci plačajo Kini škodo,

kolikor so jim je napravili njihovi vojaki, potem naj si drznejo kaj zahtevati od Kitajske.

Obrtnija.

O krčmarskih zadrugah.

Že v marciju se je govorilo in razpravljalo o obrtnih zadrugah v odboru „Trgovskega in obrtnega društva“. Zakaj se že takrat ni šlo na delo, ko se je promotrilo te obrtne zadrug v smislu § 114., zakona z dne 23. februarja l. 1897. (drž. zak. št. 63), zgolj s stališča bistvenega namena zadrug, o tem tu ni umestno govoriti! Misel pa je živela mej interesenti. Naenkrat pa je vsplamtelo. Slučaj, dogodek, ki je s krčmarskimi zadrugami le v indirektni zvezi, je vspodbudil delavce na delo. Ni hvalevredno, da k uresničenju določenega načrta, določenega podjetja, ki je tako velikanske važnosti za določen stan, kakor so na pr. krčmarske zadrug za krčmarje, vspodbuja in vspodbudi dogodek narodno-gospodarski le efernega, in tu le lokalnega pomena. Navadno je potem tako ustanovljeno podjetje enostransko; glavno njegovo delovanje se potem koncentruje okoli tega, kar je dalo povod k ustanovljenju.

In tega naj se obvarujejo ustanavljajoče se krčmarske zadrug. — Delokrog krčmarske zadrug je tako obširen in tako znamenit, da mu treba posvetiti največjo pažnjo. Gospode propagatorje ideje: združiti vse slovenske krčmarje v krčmarske zadrug, prosim, naj nikar ne pozabljajo pravega namena obrtnih zadrug v obče, ki je v § 1. uzornih pravil razložen, ter nikar preveč ne akcentujejo, da je namen krčmarske zadrug tudi prevzemanje užitninskih davščin in doklad na svoj račun. Saj vendar pri zavednem našem obrtniku more zavladati spoznanje onega ostalega, kar proža krčmarska zadruga svojim članom. Svojega mnenja o užitninskih davščinah v deželi goriški ne morem sedaj-le izreči, ker mi ni znano, kako si deželni odbor goriški misli celo stvar. V obče sem pa mnenja, ker deželna uprava pošteno misli z vsemi so-deželani, kjer se ne protežuje jednega dela na škodo drugega, da tam je najboljšo, da prevzame užitninske davščine dežela!

Pa nazaj k stvari! Kakor rečeno pri ustanavljanju krčmarskih zadrug mora odločevati eeli namen, ne pa jeden delek namena! Dalje: krčmarske zadrug, ko se jedenkrat ustanove, ne smejo ostati samo ustanovljene, temveč morajo bdeti ter skušati izvrševati in izvršiti svoj bistveni namen. Zato se naj ustanovi centralna krčmarska zadruga, katere svrha bodi, vspodbujati krčmarske zadrug po deželi ter paziti, izvršujejo li te svoj namen.

Bodi pa še dodano, da bi bilo tudi za druge obrtne stanove, kakor krojače, črevljarje, mizarje itd. prav velike važnosti, če se združijo v krojaške, črevljarske, mizarjske itd. zadrug. Vedeti je treba, da svet okoli nas napreduje z neznansko silo, in če nočemo zaostati, mo-

ramo tudi mi iti z njim, to je: moramo tudi mi napredovati. Zlasti velja to, ker se tiče obrtnikov. Stroj nima obzirov in respekta; služi pa vsakomur, kdor ga more kupiti, nasičevati in oskrbovati.

K.

Maloobrotni kredit.

Ministrstvo trgovine je ravnokar izdalo stenografski protokol enquete o maloobrotnem kreditu, ki se je vršila v maju tekočega leta. Reči se sicer ne more, da bi ministrstvo ta protokol izdalo s kako hitrostjo. Vender pa smo ga videli nekoliko popreje od drugih vladinih publikacij. Protokolu so priložene vesti o pisni enketi, katero je ministrstvo l. 1899. priredilo, ki pa je bilo, mimogrede rečeno, vse drugo le ne uspešna, in pa uvod, ki nam pove, zakaj se je bila ta enketa sklicala. Leta 1892. — se piše v uvodu — je pričelo ministrstvo trgovine akcijo v podpiranje malega obrtništva, kateri svrha je: ohraniti srednji rokodelski stan, ojačiti ga in mu omogočiti tekmovanje z veleobrtjo. Ta akcija sicer prikazuje prav mnogo uspehov, ali ob enem se je pokazalo, da bi ne zadostovalo samo, pa še boljše tehniško in združno organizovanje rokodelstva, kajti njegovo konkurenčno zmožnost teškoče, kako si preskrbeti konkurenčna sredstva. Organizacija rokodelskega kredita je zaostala daleč za organizacijo kredita pri drugih stanovih, glavno pri veleobrti, pa četudi rokodelstvo sorazmerno več potrebuje kredita nego drugi stanovi. Istotako nedostaja obrtniku potrebnega konkurenčnega kapitala. Pri vsem tem pa mora obrtnik dajati svojim naročnikom daljši kredit, včasih celo na nedoločno dobo; svoje dolžnosti pa mora prav točno izpolnjevati. Veleobrotniku je pa tu drugače; dobi za svoje izdelke menico, katero more takoj eskomptovati! Obrtnik dobi težko kredit pri sedanji organizaciji, zlasti če nima imetka. Sicer je tu še privatni kredit, ali ta dela obrtnika odvisnim od upnika. Preiskovanja so pokazala, da je skoro povsod, kjer je propadlo kako rokodelstvo, sodelovalo — pomanjkanje kredita.

V poslednjem času se je obrnila občna pozornost na to vprašanje. Pozvalo je vse trgovinske zbornice, da mu podajo vesti iz svojega okraja. Trgovske in obrtne zbornice so odgovorile na vprašanja. Iz odgovorov je pa bilo videti, da je velika nejednotnost pri organizaciji kredita.

Iz celega uvoda je razvidno, da je vprašanje o maloobrotnem kreditu tudi od strani vlade smatrano za aktualno, za stvar, katero treba rešiti čim preje. Obrtništvo se seveda ne sme dosti zanašati na vladine akcije, temveč mora samo ugibati, samo razmišljovati, kako bi se rešilo tako vprašanje. Obrtnik sam ve najbolj, kje ga črevelj žuli. Obrtniških organizacij dolžnost pa je, da se marljivo pečajo s tem vprašanjem ter ga natančno studirajo.

O premogovi krizi.

Zadnje leto je postal premog znatno dražji. V juliju l. 1899. so prodajali meterski cent v Rimu po 1.32 gld., v septembru istega leta po 1.44 gld. Na začetku tekočega leta po stavki pa je veljal meterski cent 1.68 gld. Leta 1898. je pa še veljal 1.25 gld. Kakor videti, za eno samo leto je stopila cena premoga za 54 do 58 kr. pri meterskem stotu. In razne vesti se že širijo, da bo premog še dražji. Za vzrok te dragote se navaja razno. Organ centralne zveze avstrijskih industrijalcev. „Die Industrie“ poroča na temelju svojih informacij, da današnja premogova kriza ni nastala mogoče vsled nedostatka premoga, temveč vsled tega, ker so velika obrtna podjetja, boječ se, da bi ne bila na zimo brez premoga, kakor je bilo temu za časa stavke, več premoga naročila, kakor ga v resnici potrebujejo. Ta velika naročila, ki so dvakrat, trikrat večja, kot pa druga leta, so povzročila stopanje cen. Ta naročila bodo pa kmalu izvršena; ob enem bo tudi več premoga, kajti tako velika naročila povzročijo, da bo tudi produkcija premoga večja. Tudi ameriški premog se je začel privažati k nam. Avstrijski Lloyd si ga je zadnje dni preskrbel 10.000 ton. Člankar v „Industrie“ prihaja do mnenja, da se današnji premogovi krizi odpomore le z regulacijo povpraševanja in ponudbe. Sviri industrijalce, naj bodo previdni ter naj ne naročajo več nego v resnici potrebujejo. Precej resnice tiči v članku „Industrie“. Momentalno velikansko povpraševanje zdraži blago, ki pa je mahoma cenejše, če je ponudba večja. „Industrie“ bi želela, da bi bilo povpraševanje od strani industrijalcev manjše, kajti tega posledica bi bila, da bi bila ponudba od strani lastnikov premogovih jam večja in cene zmernejše!

Posli ljubljanske kreditne banke so.

Nakup in prodaja vrednostnih papirjev in valut, posebno rent vseh vrst, zastavnih pisem, železniških proritov, akcij, srečk, nemških mark, laških lir, rubljev, ameriških dolarjev itd. Vnovčevanje kuponov, izžrebanih zastavnih pisem in srečk. Zavarovanje proti izgubi pri kurzu pri izžrebanju srečk, zastavnih pisem in proritov. Vinkulacija in devinkulacija vrednostnih papirjev vseh vrst najkulantneje. Kavcije vojaških ženitev, kakor tudi vse druge kavcije v vrednostnih papirjih preskrbuje ceno. Denarne vloge obrestuje od dne vloge do dne vzdiga s 4 % in izplačuje tudi večje zneske proti zelo kratki odpovedi. Posojila na vrednostne papirje z zmernimi obrestmi. Sprejemanje vrednostnih papirjev v shrambo in oskrbovanje. Revizija izžrebanih števil in odrezovanje kuponov. Eskomptovanje menic kulantno in ceno. Incasso menic na vse tuzemske in inozemske bančne trge. Dovoljenje domicilovanja menic izven Ljubljane v zvezi z banko stoječih strank. Stavbni krediti s primerno podlogo najkulantneje. Blagovni oddelki. Nakup in prodaja blaga v komisiji. Poleg tega bodo se vse druge v bančno stroko padajoče transakcije najskrbneje izvrševale.